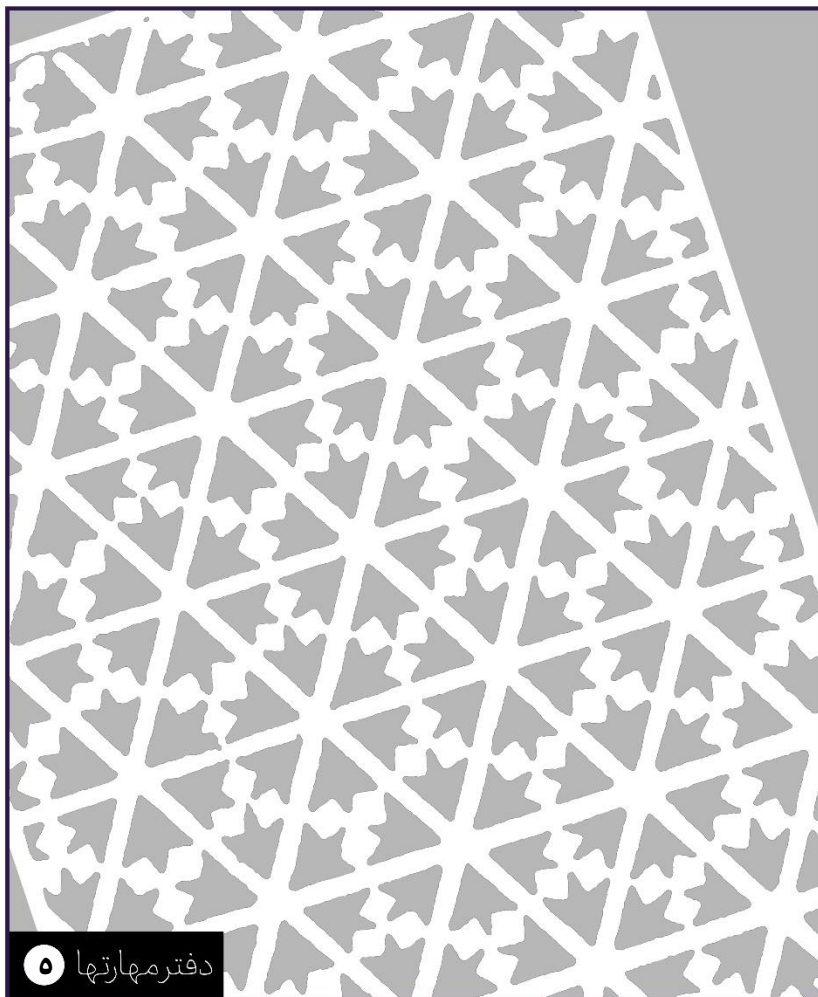

روش تفکر و خلاقیت

مدرسه علمیه امراللهی رحمة الله عليه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هدف از کارگاه

کسانی که خلاق و ایده پردازند، نسبت به اطرافیان خود موفقیت بیشتری دارند، در مشکلات خود راه حل های بهتری را انتخاب می کنند، اوقاتشان کمتر تلف می شود و در وقت صرفه جویی بیشتری می کنند و برای رسیدن به اهداف خود کمتر ناامید می شوند چون مسیرهای بیشتری را پیش پای خود می بینند. سبب این امر تفکر و خلاقیت این افراد است. در کنار کسب تجربه و کسب دانش، یکی از راه های رسیدن به چنین مهارتی، کسب قدرت تفکر و قدرت خلاقیت است.

تفکر عمیق و دقیق موجب درک ظرائف بیشتری از دروس می شود. دفاع از دین نیازمند فهم بهتری از دین است که با تفکر و اندیشه حاصل می شود.

با انجام یکی دو تمرین از تمارین تفکر، هر فرد متوجه می شود که ذهن او چه نوآوری هایی نسبت به سایرین دارد در حالیکه تا آن لحظه باورش نمی شد.

توصیه های دینی دروازه دیگری بر اهمیت این عمل باز می کند.

فوائد تفکر

هر جلسه با بیان چند مثال می توان بر اهمیت و فوائد تفکر تأکید کرد.

۱. خلق آثار زیاد با وجود امکانات کم
۲. برون رفت از مشکلات
۳. پاسخگویی مناسب به پرسش های مخاطبین

همه این موارد به نوعی در پژوهش کاربرد دارند. تبیین این مطلب می‌تواند فایده دیگری برای تفکر باشد.

محتوای کارگاه

کارگاه با سؤال از طلاب آغاز می‌شود به این ترتیب :

شما بگویید... منظور از کارگاه تفکر چیست؟ این کارگاه به دنبال تحقق چیست؟ و هر جلسه سؤال جدیدی مطرح می‌شود.

هر جلسه می‌بایست تکلیفی داشته باشد مثلاً حدیثی از امام علی علیه السلام نمایش داده شود و از مخاطب درخواست شود که برای جلسه بعد این حدیث را تحلیل کند و با بیان های متعدد به توضیح حیث مزبور بپردازد.

روش های تفکر

راهکاربایی

یک عمل مثبت و مفید را معین کنید. برای محقق کردن آن، چه راههایی به ذهنتان می‌آید؟

حدس تصویر

استاد همزمان با آغاز رسم یک شکل ناقص از طلاب می‌خواهد که این تصویر را حدس بزنند.

حدس داستان (تخیل)

استاد داستانی را تعریف می‌کند و به یک نقطه‌ای می‌رساند:

- از طلاب می‌خواهد که بخشی از قبل داستان را حدس بزنند.
- از طلاب می‌خواهد که بخشی از میانه داستان را حدس بزنند.
- از طلاب می‌خواهد که ادامه داستان را حدس بزنند.
- از طلاب می‌خواهد که یکی پس از دیگری داستان هم‌کلاسی خود را تکمیل کنند.

مشاهده فیلم

در مشاهده فیلم و پوستر توجه به همه جزئیات مهم است:

کاراکترها، موقعیت‌ها، زمینه، موضوع، رنگ‌بندی و ... این توجهات می‌تواند به طلبه این قدرت را بدهد که در مطالب علمی نیز به همه ابعاد و زوایای مباحث توجه کند و فقط به یک طرف قضیه که به ظاهر طرف برجسته آن است، توجهشان جلب نشود.

پیش از پخش فیلم، به طلاب تذکر داده می‌شود که بلافاصله با اتمام فیلم بدون هیچگونه سوال یا صحبتی که توجه سایرین را به هم بزند، شروع می‌کند به نوشتن چند خط. محتوای این خطوط برداشتی است که داشته است. برای یک فیلم دو دقیقه‌ای می‌توان حدود ۳-۴ دقیقه مهلت لحاظ کرد. پس از اتمام این مدت، از همه خواسته می‌شود که متن و برداشت خودشان را در حد یکی دو کلمه خلاصه کنند. سی ثانیه فرصت می‌دهید. هنوز به کسی اجازه صحبت نمی‌دهید. یک مرتبه دیگر فیلم پخش می‌شود و از طلاب می‌خواهید که یک برداشت چندخطی و متفاوت نسبت به برداشت قبلی یادداشت کنند و سپس آن را در چند کلمه خلاصه کنند و پس از پایان این دوره از تک تک ایشان خواسته می‌شود که برداشت اول و دوم را بگویند. پس از اینکه تمام طلاب برداشتهای خودشان را بگویند نتیجه این می‌شود که به تعداد افراد موجود در کارگاه، فکر و برداشت جدید وجود دارد (ممکن است که اصل برداشت برای عده‌ای مشترک باشد ولی استخدام الفاظ با یکدیگر تفاوت دارد که همین نشانه تفاوت افکارهاست). جالبتر اینکه همین مطلب ضرب در دو می‌شود چون هر کس دو برداشت یادداشت نموده است.

با اتمام این دوره و این مقایسه‌ها، برای بار سوم کلیپ پخش می‌شود و باز از طلاب خواسته می‌شود که برداشت جدیدی و این کار می‌تواند بیش از ده بار تکرار شود و خود آنها با این تجربه متوجه می‌شوند که می‌توانند با توجه کردن و فکر کردن، قصد سازنده را حدس بزنند یا برداشتهای جدید داشته باشند. شیرینی تفکر حاصل می‌شود.

مشاهده پوستر

تمام آنچه برای مشاهده فیلم گفته شد، برای پوستر قابل اجرا است.

مباحثه انتقادی؛ نقد صحبت دیگران

یک مسئله حقیقی مطرح شود و نظرات طلاب خواسته شود، و از سایرین درخواست شود که نظر خود را راجع به نظر هم‌کلاسی‌شان مطرح کنند.

نمونه‌هایی از اسلایدهای نمایش داده شده:

یک بطری چه کاربردهایی می‌تواند داشته باشد؟

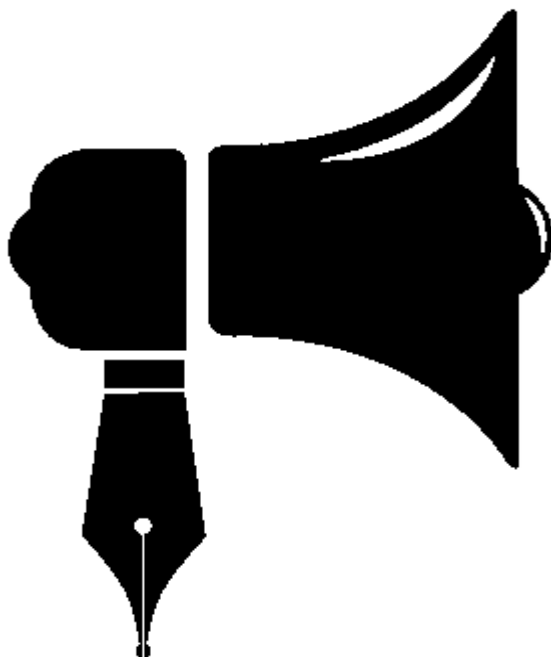
مفهوم عکس را حدس بزنید. از گفتگو با دوستان خود استفاده کنید.

عَنْ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا هَبْتَ أَمْرًا فَقَعْ فِيهِ فَإِنَّ شِدَّةَ تَوَقُّيهِ أَعْظَمُ مِمَّا
تَخَافُ مِنْهُ.

علی علیه السلام فرمود: هرگاه از کاری هراس و بیم داشتی، خود را در آغوش همان کار
بیفکن، چرا که سختی پرهیز و هراس، بزرگتر از خود آن چیزی است که از آن می ترسی

نهج البلاغه، صبحی صالح، حکمت ۱۷۵

این حدیث را تحلیل کنید.

برداشت شما از این تصویر چیست؟

آیا شما می‌توانید اینچنین باشید؟ (این تصویر چگونه است؟)

توجه به این نکته لازم است که، قرار نیست طلاب آنچه در ذهن استاد هست را حدس بزنند، بلکه می‌بایست برداشت‌های خود را ارائه کرده و در صورتی که نقدی به آن وارد است، از برداشت خود دفاع کرده و شواهد را بیان نمایند.

احراز مسند افتا و تربیت انسانهای صالح برای افتا،
تربیت مدرّس،
انجام تحقیقات برای پیشرفتهای علمی،
مسأله‌ی قضا در جامعه
و مسأله‌ی تبلیغ؛
این پنج مأموریت، کاری است که دم دست است.
البته حوزه کارهای دیگر هم دارد و خیل از کارهای
مهم را میتواند و باید انجام بدهد؛ ولی این پنج
مأموریت، دم دسته و حتمی است.

۱۳۶۹/۱۱/۰۴ دیدار مجمع نمایندگان طلاب و فضلای حوزه علمیه قم

مدرسه علمیه امرالهی^(ه)

قم - بلوار شهید آیت الله صدوق رحمته علیه کوچه ۲۱/۱

www.meamr.ir | @meamr

۳۲۹۴۴۸۵۷ - ۳۲۹۰۳۴۲۳